

Dosarul nr. 2ra-1617/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Ciubotaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Clima, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției și Societatea cu răspundere limitată „Mobiport Lux”, reprezentată de către avocatul Ion Arhiliuc,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu răspundere limitată „Mobiport Lux” împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 28 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Mobiport Lux”, reprezentată de către avocatul Ion Arhiliuc și apelul incident declarat de către Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea din 21 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 18 iulie 2019 SRL „Mobiport Lux” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen de rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 15 iulie 2010 a depus cerere de chemare în judecată împotriva SC „Enif Also” SRL cu privire la încasarea datoriei în mărime de 2 670 150 de lei, a penalității în mărime de 599 427 de lei, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei și a taxei de stat în mărime de 50 000 de lei.

A menționat că, la 20 august 2009, 22 septembrie 2009, 25 septembrie 2009 și 19 octombrie 2009 SRL „Mobiport Lux”, în calitate de antreprenor și SRL „Enif-Also”, în calitate de beneficiar, au încheiat contractele de antrepriză nr. 20/8, nr. 48, nr. 10 și nr. 19/10.

A susținut că, conform acestor contracte de antrepriză, SRL „Mobiport Lux” SRL s-a obligat să execute lucrări de confecționare și instalare a construcțiilor din PVC, a scurgerilor și a pervazurilor la exteriorul ferestrelor termoizolante, lucrări de izolare termică a pereților cu polistiren expandat și lucrări de confecționare și

montare a sistemului de încălzire la obiectivul beneficiarului SRL „Enif-Also” situat pe str. Poștei,53/1, mun. Chișinău.

A afirmat că, valoarea totală a lucrărilor a fost estimată de comun acord la suma de 3 330 150 de lei.

A declarat că, SRL „Mobiport Lux” a executat integral lucrările contractate, fapt confirmat prin actele de recepționare și facturile fiscale semnate și ștampilate de ambele părți.

A relatat că, concomitent, în perioada dată, SRL „Mobiport Lux” a efectuat lucrări de izolare a pereților în beneficiul SRL „Enif-Also” în sumă totală de 638 710 de lei. Lucrările menționate au fost efectuate cu succes, însă SRL „Enif-Also” a refuzat să primească/semneze factura KX5248805 din 11 mai 2010 și procesul-verbal de recepție a lucrărilor.

A mai relatat că, din valoarea totală a lucrărilor executate, SRL „Enif-Also” a achitat doar suma de 860 000 de lei, datoria totală față de SRL „Mobiport Lux” fiind de 2 470 149,78 de lei.

A notat că, după înaintarea cererii de chemare în judecată, la 21 iulie 2010 SRL „Enif-Also” a achitat suma de 100 000 de lei, iar la 01 octombrie 2010 - suma de 100 000 de lei.

A invocat că, ulterior, și-a concretizat pretențiile, solicitând încasarea din contul SRL „Enif-Also” în beneficiul său a datoriei de bază în sumă de 2 470 149,68 de lei, a penalității în sumă de 444 626,76 de lei, a dobânzii de întârziere pentru perioada 12 iunie 2010 – 01 decembrie 2018 în sumă de 3 566 899,43 de lei, a prejudiciului în sumă de 1 106 699,42 de lei, a taxei de stat în sumă de 50 000 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 10 000 de lei.

A specificat că, în decursul a 9 ani de examinare a cauzei respective, tergiversat cu rea-credință de către SRL „Enif-Also”, nu a fost achitat nimic, astfel, dobânda de întârziere a crescut considerabil în această perioadă, fapt care l-a revoltat pe reprezentantul societății să facă declarații defăimătoare și de intimidare asupra reputației profesionale a SRL „Mobiport Lux”, cu scopul de a induce instanța de judecată în eroare și de a evita o hotărâre de admitere a pretențiilor.

A remarcat că, din momentul depunerii la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău a cererii de chemare în judecată împotriva SRL „Enif-Also” - 15 iulie 2010 și până în momentul depunerii prezentei cereri – 18 iulie 2019, au trecut 09 ani, cauza civilă a fost în procedură la mai mulți judecători, însă n-a fost adoptată încă o hotărâre judecătorească.

A considerat că, nu atât judecătorii sunt vinovați, cât SRL „Enif-Also”, care prin diferite metode, cu rea-credință tergiversează soluționarea litigiului, cereri formale, recursuri formale, rejudecare.

A menționat că, la 29 octombrie 2018 SRL „Mobiport Lux” s-a adresat cu cerere în baza art. 192 alin. (1¹) CPC cu privire la accelerarea judecării cauzei civile enunțate, care fiind pe rol la Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 09 aprilie 2012, în decurs de 7 ani nu s-a purces la examinarea fondului cauzei, însă până la înaintarea prezentei cereri de chemare în judecată, cererea de accelerare nu a fost examinată.

A susținut că, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Mobiport Lux” împotriva SRL „Enif-Also” cu privire la încasarea datoriei și

a penalității nu este dificilă din punct de vedere factologic sau juridic, nu prezintă nici o complexitate, un asemenea litigiu se examinează în prima instanță în mediu în decurs de 06-12 luni, dar nu 07 ani.

A relevat că, SRL „Mobiport Lux” SRL, în calitatea de reclamant, a fost activ, s-a comportat conform legislației în vigoare, a întreprins toate acțiunile necesare pentru soluționarea cauzei, iar tergiversarea examinării cauzei se datorează exclusiv comportamentului abuziv al SRL „Enif-Also”, care a acționat cu rea-credință și a instanței de judecată, care n-a respectat prevederile art. 61 alin. (1) CPC.

A afirmat că, cauza respectivă este extrem de importantă, întrucât se referă la neexecutarea obligațiilor contractuale, fiind prejudiciată de sume mari de bani - 2 470 149, 78 de lei, penalitatea în sumă de 444 626,76 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 3 566 899,43 de lei, care nu îi poate gestiona, are efecte economico-financiare negative asupra activității întreprinderii, nu a avut posibilitatea să folosească aceste mijloace bănești ca investiții în procesul de producție și să achite datoriile față de alți agenți economici.

A invocat că, prin tergiversările/amânările nemotivate a ședințelor de judecată i-au fost provocate daune morale irecuperabile. Până în prezent au avut loc 60 de ședințe de judecată, însă instanța de judecată nu a pronunțat o hotărâre judecătorească, iar scurgerea termenului de 09 ani este excesiv de mare, în sensul art. 6 CEDO și art. 192 alin. (2) CPC.

A considerat că, i-a fost cauzat prejudiciu moral în mărime de 100 000 de lei, sumă care este corespunzătoare cu sumele oferite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauze similare împotriva Republicii Moldova, prejudiciu cauzat prin sentimente de frustrare provocate de caracterul ilegal al acțiunilor comise de SRL „Enif-Also” și instanța de judecată; suferințe continue din cauza acțiunilor instanței de judecată și ale persoanelor cu funcție de răspunde în stat, care sunt obligate să respecte în tocmai prevederile legislației; anxietate cauzată de incertitudinea creată, acțiuni care au cauzat administrației SRL „Mobiport Lux” suferințe morale și psihice, nervi, stres, dureri, afectare emoțională, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare; dificultatea în depășirea obstacolelor impuse de acțiunile instanței de judecată din cauza ignorării intenționate a legislației naționale în vigoare și crearea condițiilor pentru a a-și apăra drepturile numai la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, suportând, astfel, cheltuieli materiale suplimentare.

A solicitat constatarea încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile, care durează de 9 ani, violarea art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale coroborat cu art.1 din Primul Protocol adițional la Convenție și încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției a sumei în mărime de 100 000 de lei, cu titlu de prejudiciul moral.

Prin hotărârea din 21 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea depusă de către SRL „Mobiport Lux”, a fost constatată încălcarea dreptului SRL „Mobiport Lux” la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile intentate împotriva SRL „Enif-Also” la 15 iulie 2010 și a fost încasată de la bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul SRL „Mobiport Lux” suma de 40 000 de lei, cu

titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 24 octombrie 2019 SRL „Mobiport Lux”, reprezentată de către avocatul Ion Arhiliuc, a declarat apel nemotivat, iar la 27 ianuarie 2020 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanței, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

La 21 februarie 2020 Ministerul Justiției a declarat apel incident împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea integrală a acțiunii.

Prin decizia din 28 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse apelul declarat de către SRL „Mobiport Lux”, reprezentată de către avocatul Ion Arhiliuc și apelul incident declarat de către Ministerul Justiției și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a considerat că, prima instanță, analizând circumstanțele cauzei prin prisma prevederilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, corect a concluzionat că, termenul de examinare a cererii de chemare în judecată depuse de către SRL „Mobiport Lux” împotriva SC „Enif-Also” SRL cu privire la încasarea datoriei, a penalității și a dobânzii de întârziere nu a fost unul rezonabil, ținând cont de complexitatea cauzei care nu necesită exercitarea a careva acțiuni procedurale complexe, cum ar fi: audierea martorilor, dispunerea efectuării expertizei, reclamarea probelor, etc., se află în examinare o perioadă de peste 09 ani până în prezent, miza și interesul pentru reclamant, se probează că termenul de judecare a acțiunii nu a fost respectat, fiind nerezonabil și foarte îndelungat. Or, cauza în speță este deosebit de importantă pentru activitatea economică a apelantului-reclamant.

În lumina celor relevate, instanța de apel a remarcat că, constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei urmează a fi apreciată pornind de la durata procesului de judecată în ansamblu. Or, cererea de chemare în judecată depusă la 15 iulie 2010 împotriva SC „Enif-Also” SRL cu privire la încasarea datoriei, a penalității și a dobânzii de întârziere se examinează până în prezent. La momentul dat, cauza se află pe rolul instanței de apel, adică nu există o soluție definitivă pe caz.

Făcând trimitere la art. 5 alin. (1) din Legea enunțată, instanța de apel a reținut că, prima instanță corect a încasat din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, suma de 40 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, sumă rezonabilă ce ar aduce o satisfacție echitabilă apelantului-reclamant și este una corelativă cu practica judiciară în cazuri similare. Or, în cazul constatării faptului încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil se pot pretinde daune morale al căror quantum se stabilește prin aproximare, instanța urmând să aibă în vedere o serie de criterii, cum ar fi: complexitatea cauzei, comportamentul părților și al instanței de judecată.

Instanța de apel a considerat că, nu poate fi reținut argumentul apelantului-reclamant precum că, instanța de apel urmează să încaseze prejudiciul moral în

mărime de 100 000 de lei, or, daunele morale sunt menite să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral cauzat prin neexaminarea în termen rezonabil a cauzei.

În context, instanța de apel ia în considerare și realizările în acest sens a practicii judiciare și, anume, că aprecierile prejudiciului moral se face în raport cu criteriile menționate anterior (comportamentul părților, miza pentru reclamant, durata neexecutării), totodată luându-se obligatoriu în considerare și principiul general al echității, iar suma apreciată să nu fie vădit disproporțională cu sumele acordate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele invocate de către apelant-pârât în apelul incident precum că, Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 nu acordă dreptul în mod automat la prejudiciu moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege, or, art. 5 alin. (1) al Legii menționate prevede expres că, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral ca urmare a constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

La 05 octombrie 2020 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărâri primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată.

A considerat că, instanța de apel neîntemeiat a menținut hotărârea primei instanțe. Or, în acest caz au fost aplicate eronat normele de drept material.

A menționat că, respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată naționale, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei. Or, pentru a fi în prezența examinării unui litigiu de judecată în strictă conformitate cu prevederile legale, se impune obligatoriu respectarea drepturilor și obligațiilor fiecărui participant al procesului, dar nu numai a unui singur participant, fie reclamant, pârât, martor sau intervenient.

În această ordine de idei, a considerat că, instanța de apel în mod nejustificat și neîntemeiat a dispus acordarea prejudiciului moral în sumă de 40 000 de lei, în condițiile în care cauza nu a fost examinată sub toate aspectele și s-a acordat o apreciere eronată probelor anexate la materialele dosarului.

A susținut că, cuantumul prejudiciului moral este excesiv și vădit disproporțional în corelație cu sumele acordate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în spețe similare.

A afirmat că, instanța de apel nu a luat în considerare și acel aspect privind importanța unificării practicii judiciare a instanțelor naționale la acordarea despăgubirilor morale în cazuri similare celor indicate.

A relevat că, nu acordă dreptul de a solicita încasarea din bugetul de stat a prejudiciului moral, în condițiile în care reclamantul nu a confirmat prin mijloace de probă că, într-adevăr a suferit careva cheltuieli.

La 16 octombrie 2020 SRL „Mobiport Lux”, reprezentată de către avocatul Ion Arhiliuc, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt ilegale, deoarece au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și normele de drept procedural, precum și au fost apreciate arbitrar probele.

A menționat că, contrar art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel, judecând apelul, a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, referindu-se în mod general și formal la argumentele greșite din hotărârea primei instanțe, acestea în majoritatea lor fiind trecute cu vederea în textul deciziei contestate, fără a examina legalitatea obiecțiilor recurentului-reclamant în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză, inclusiv jurisprudența CEDO.

A susținut că, decizia instanței de apel este una nemotivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul existent la dosar, precum și normelor de drept ce reglementează acest aspect, fapt ce contravine art. 239 și 241 alin. (5) CPC.

A afirmat că, instanța de apel practic a respins apelul declarat de către SRL „Mobiport Lux” fără nicio motivare.

A relevat că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentelor invocate în apelul declarat de către SRL „Mobiport Lux”.

La 22 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, reprezentantul SRL „Mobiport-Lux”, avocatul Ion Arhiliuc a depus cerere de completare a recursului, însă aceasta nu a fost semnată în modul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei contestate la 15 august 2020 (f. d. 182).

Astfel, recursurile declarate la 05 octombrie 2020 și 16 octombrie 2020 sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de către Ministerul Justiției și SRL „Mobiport Lux”, reprezentată de către avocatul Ion Arhiliuc, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursurile declarate de către Ministerul Justiției și Societatea cu răspundere limitată „Mobiport Lux”, reprezentată de către avocatul Ion Arhiliuc, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Ministerul Justiției și SRL „Mobiport Lux”, reprezentată de către avocatul Ion Arhiliuc, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de către Ministerul Justiției și Societatea cu răspundere limitată „Mobiport Lux”, reprezentată de către avocatul Ion Arhiliuc, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic